

Stichting voor Industriebeleid en Communicatie

Reactie op het Nieuwe Bedrijfslevenbeleid van Stichting voor Industriebeleid en Communicatie (SIC) en de antwoorden van Minister Verhagen op 31 maart 2011.

SIC heeft met interesse kennis genomen van de brief betreffende het bedrijfslevenbeleid. Het eerste dat daarbij opvalt is dat het kabinet niet aangeeft wat ze onder dit beleid verstaat. SIC hanteert de volgende definitie voor industriebeleid die wellicht ook prima bruikbaar zou kunnen zijn voor het bedrijfslevenbeleid t.w: Een beleid dat de concurrentiepositie van de bedrijven versterkt, waarbij verhoging van de arbeidsproductiviteit middels technologische – product – proces – markt en sociale innovatie in onderlinge samenhang centraal staat. Primair ligt de verantwoordelijkheid van dit beleid bij het bedrijfsleven, gefaciliteerd door overheid en sociale partners. Bedrijfslevenbeleid is evenzeer aandacht besteden aan het stimuleren van startende industriële ondernemingen en buitenlandse industriële bedrijven te stimuleren zich in Nederland te vestigen. SIC is van mening dat het bedrijvenbeleid hier onvoldoende aandacht aan besteed. Een gemis in het bedrijvenbeleid is ook de rol / positie van de sociale partners. In de topteams ontbreken ze, evenmin wordt verwezen naar het sector en afzonderlijke bedrijfsniveau waar middels afspraken over arbeidsverhoudingen een belangrijke bijdrage geleverd kan worden aan de versterking van de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven. Een recent voorbeeld is het manifest dat werd afgesloten tussen de AWWN - FNV Bondgenoten – CNV Vakmensen en de Unie.

De minister geeft op 31 maart aan dat hij de afgelopen week gesproken heeft met de Topteams en daarbij nadrukkelijk aandacht gevraagd heeft voor sociale innovatie. Tevens meldt hij dat bij de beoordeling van de ingediende plannen ook meegewogen wordt of en hoe breed er draagkracht voor de plannen is.

SIC is verheugd dat er naast de aandacht voor generiek beleid al weer enige tijd aandacht is voor specifiek sectoraal beleid voor de Nederlandse industrie. Het is jammer dat de industriebrief verdwijnt, maar gelukkig wordt een belangrijk deel van het gevoerde beleid in het nieuwe bedrijfslevenbeleid gecontinueerd. We hadden wel de verwachting dat de gewenste verdere versterking van de industrie / bedrijven gepaard zou gaan met een uitbreiding van specifieke beleid middels bijvoorbeeld een extra budget per topteam. Het kabinet kiest echter voor een beleid waardoor het budget met 500 mln. Euro wordt verlaagd en niet aan innovatie ten goede komt. Dit bedrag wordt namelijk de komende jaren als belastingverlaging voor het gehele bedrijfsleven generiek ingezet zonder op innovatie gerichte tegenprestatie.

Tijdens de vergadering van de Vaste Kamercommissie op 31 maart 2011 erkende Minister Verhagen dat er inderdaad sprake is van een bezuiniging. Tegelijkertijd moest hij toegaven dat het ook nog gaat om bestaande middelen die geleidelijk een andere bestedingsrichting krijgen. Als doekje voor het bloeden is er wel 50 mln. Euro specifiek voor de topsectoren en fiscale ondersteuning. Er is niet alleen sprake van algemene belastingverlaging (VpB) volgens de Minister; hij wijst in dit kader op de loonkostenverlaging gericht op de bevordering van R&D activiteiten in de WBSO. Over de inzet van de EU-fondsen zal hij de Kamer in april nader informeren.

Het aangekondigde samenhangende- of integrale beleid voor 10 topgebieden wordt door SIC toegejuicht. Hierin wordt immers continuïteit gegeven aan het beleid van de afgelopen jaren zoals vastgelegd in de industriebrieven van 2004 en 2008 en wordt voortgebouwd op de sterktes van onze industrie / bedrijven. Het is echter lastig om te zien of deze topgebieden op producten of op processen gericht zijn. Immers als deze op producten gericht zijn is het beleid wel specifiek maar zal de doorwerking van innovatie beperkt zijn en als deze op processen gericht zijn zullen de topgebieden zeer verweven raken waardoor het beleid bijna generiek wordt, maar er wel een grote impact op de innovatiekracht voorzien kan worden. Tegelijkertijd kunnen we niet anders dan vaststellen dat de gemaakte keuzes voor de topgebieden en de gekozen aanpak (wederom) niet gebaseerd zijn op degelijke analyses van de effecten van het in het verleden gevoerde beleid. Ook in het kader van de in het verleden verschenen Industriebrieven heeft SIC al meermalen op deze omissie gewezen. In het samenhangende beleid wordt eveneens een bijdrage verwacht van het onderwijs. Het is ernstig de vraag of het onderwijs deze bijdrage gaat leveren indien het kabinet hier geen sturing aangeeft. Het onderwijs wordt immers tot nu toe op geen enkele wijze afgerekend op haar bijdrage aan de oplossing van knelpunten van het bedrijfsleven. De aanpassing om onderzoek in de toekomst meer te richten op actuele knelpunten van het bedrijfsleven wordt over het algemeen positief beoordeeld. Wij willen er echter wel op wijzen dat het nieuwe bedrijfslevenbeleid van het kabinet hierdoor met name gericht is op de korte termijn en weinig of geen aandacht heeft voor de lange termijn. In dit kader wijzen we erop dat de verwachte forse verlaging van het aantal promovendi in Nederland zeker negatieve gevolgen zal hebben voor de innovatiekracht op lange termijn.

De minister geeft aan dat de keuze van de 9 topgebieden m.n. is ingegeven door de sterke positie die deze sectoren al decennia lang innemen. In deze sectoren mag de hoogste opbrengst per ingezette Euro verwacht worden omdat er al een sterke driehoek (bedrijfsleven – overheid – kennisinstituten) is. Tevens zijn de sectoren gekozen omdat er een belangrijke maatschappelijke bijdrage van verwacht mag worden voor onze welvaart en ons welzijn. Binnen de sectoren zullen de Topteams volgens de Minister middels speerpunten nog verdere focus moeten aanbrengen. Terecht wijzen enkele politieke partijen erop dat ze behoefte hebben aan een grondige basisanalyse; de Minister doet hierop geen toezeggingen.

De bijdrage van onderwijs in dit integraal beleid is van groot belang erkent Minister Verhagen. De minister geeft aan dat hij en zijn collega van OC&W een scherpe visie hebben op het onderwijs. Het Kabinet voert volgens hem al een helder beleid voor het beroepsonderwijs en dat zal voldoende zijn om de gewenste bijdrage van onderwijs ook te realiseren.

De Minister is het er niet mee eens dat hij kiest voor de korte termijn. Fundamenteel onderzoek wordt volgens hem zeker niet achtergesteld, maar moet wel meer gericht worden op knelpunten van het bedrijfsleven.

Het is een goede zaak dat de invloed van het bedrijfsleven in de notitie duidelijk wordt erkend. SIC is immers ook van mening dat het bedrijfsleven de eerst verantwoordelijke is voor het industrie / bedrijvenbeleid in ons land. Het is op z'n minst opvallend te noemen dat er wederom uitsluitend topmannen zijn benoemd en dat er niet een topvrouw kon worden gevonden. Het is dan ook sterk de vraag of de topteams wel met nieuwe en andere dingen zullen komen. En voor een herhaling of voortzetting van bekende aanpakken hoeft de hele exercitie van topteams niet gedaan te worden. Daarnaast is het in onze ogen niet logisch om sleutelfiguren uit het bedrijfsleven, overheid e.d. verantwoordelijk te maken voor de monitoring en controle op voortgang van de topteams. Wij zouden de monitoring en controle in handen willen geven van een permanente door het kabinet formeel ingestelde adviesraad die over internationale kennis beschikt van de 10 sectoren. Deze separate Raad dient vervolgens (twee) jaarlijks een rapport uit te brengen over de voortgang en effectiviteit van de topteams.

De Minister erkent dat vrouwen ruim ondervertegenwoordigd zijn in de Topteams. Volgens hem zijn er zeker wel geschikte vrouwen benaderd voor een positie in de teams, maar kon geen van hen de komende maanden tijd vrijmaken om een bijdrage te leveren. Lachend werd opgemerkt dat "wat oudere mannen klaarblijkelijk wel tijd hebben".

Over de controle op de voortgang van de plannen van de Topteams werd opmerkelijk weinig gezegd. Regelmatig sprak Minister Verhagen over de afrekenbaarheid van de ingediende plannen als beslissingscriterium voor het maken van keuzes, maar aan dit begrip werd niet concreet inhoud gegeven.

Tot slot, maar wellicht wel het allerbelangrijkste: Het bedrijfsleven meer aan het stuur is prima, maar de overheid heeft een duidelijke eigen verantwoordelijkheid. In deze mag toch verwacht worden dat de overheid voordat ze topteams benoemt en aan het werk zet, de achterliggende visie, de doelstellingen en de kaders duidelijk aangeeft. Hier ligt een gemiste kans voor het kabinet om bindend en richtinggevend op te treden. De begrippen innovatie(in de brede zin van het woord) en duurzaamheid zijn onomstotelijk de centrale thema's voor de ontwikkeling van onze samenleving en daarmee ook van onze industrie / bedrijven. Het is teleurstellend dat het nieuwe bedrijfslevenbeleid op deze terreinen geen duidelijke doelstellingen en beslissingscriteria bevat, terwijl het bedrijfsleven via winstbelasting, WBSO

en innovatiebox geen doelstellingen of verplichtingen wordt opgelegd. Zodra de topteams hun plannen ingediend hebben zal het kabinet immers toch keuzes moeten maken. Nu kan al gesteld worden dat er nooit voldoende middelen zullen zijn om alle plannen te honoreren. Gelukkig is het hiervoor nog niet te laat en wij adviseren het kabinet hier snel actie op te nemen.

De overheid neemt duidelijk wel haar eigen verantwoordelijkheid in deze volgens de Minister. In deze fase wil hij de Topteams echter zoveel mogelijk ruimte bieden om creatief tot plannen te komen. Uiteindelijk zullen de door de Topteams ingediende plannen beoordeeld worden door het Kabinet en zal het beslissen welke plannen aanvaard worden. De criteria voor deze beoordeling werden iets duidelijker, maar bleven toch nog redelijk vaag. Hij noemde de volgende criteria:

- ***Mate waarin het bedrijfsleven de plannen mede financiert.***
- ***Mate waarin de commercialisering van kennis in de plannen gerealiseerd wordt.***
- ***Mate waarin er sprake is van Intersectorale aanpak in de plannen.***
- ***Mate waarin duurzaamheid en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen aan de orde is in de plannen.***
- ***Mate waarin er draagkracht is voor de plannen.***
- ***Mate waarin de regio's (Provincies en Gemeentes) financieel bijdragen aan de plannen.***
- ***De helderheid in de regie- en verantwoordelijkheidsverdeling en de afrekenbaarheid van de plannen.***

SIC zal de komende maanden de topteams van verdere informatie voorzien en de ontwikkelingen blijven volgen. U kunt erop vertrouwen dat we ook periodiek reacties zullen geven op de plannen en de activiteiten van het kabinet en de topteams. Kortom: SIC is bereid om mee te denken.

SIC

info@industriebeleid.nl

0653328867

www.industriebeleid.nl